

SULEQATIGIISITSISUT

SAMARBEJDSPARTIET

UKA2019/147

Tillie Martinussen

30. september 2019

**Uunga siunnersuut: Meeqqat illersuisuat aamma Meeqqat pillugit Siunnersuisoqatigiit pillugit
Inatsisartut inatsisaata allanngortinneqarnera pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. xx, xx. xxx 2019-imeersoq
(Meeqqat illersuisuata aamma Meeqqat pillugit Siunnersuisoqatigiit ilaasortaasa piffissamik
toqqagaaffiannik allannguineq)
(Peqqissutsimut, Isumaginninnermut Inatsisinillu Atuutsitsinermut Naalakkersuisoq)**

Naleqassutsimik nutaamik pilersitsissaagut, tassa; inuaqatigiinni meeqqat tamaasa meeraraagut akisussaaffigaagullu. Uagut inunngortissimagaluarutsigit inunngortissimanngikkaluarutsigilluunniit. Nunatsinni meeqqat tamaasa meeraraagut.

Taamatut isumaqarutta suaaginnarsinnaanngilagut angajoqqaat akisussaaffiat, tassanngaaniillu ingerlaqqilluta. Meeqqat pisuussutigaagut pingarnerpaat inatsisiliortullu tamanna suliniuteqarfisariaqarpaat pingarnerpaaq. Allatut iliussanngilagut.

Suleqatigiisitsisut qaqqap qaavanit tamanit, sumiiffinit tamanit, nunanit tamanit, meeqqat tamaasa pillugit suli inuutilluta suaartartuassaagut:

Meeqqat tamarmik toqqisisimasumik inuuneqarnissamik PISINNAATITAAFFEQARPUT. Meeqqat tamarmik kialarnermik, asanninnermik, qanilaarnermik, peroriartornissamik, perlileratik inuunissamut, ilinniarsinnaanermut, toqqisisimasunik atugaqarsinnaanermut, innarlerneqannginnissamik, nakuuserfigineqannginnissamik umissorneqannginnissamillu PISINNAATITAAFFEQARPUT. Inuaqatigiittut angajoqqaat ajutooriaannaat meeqqallu navianartumiittut ataatsimut uparuartussanngilagut, inuaqatigiittut meeraq atasiinnarlunniit ataatsimut imminiissangilarput, ataatsimut isiginnilluta akisussaaffeqassaagut iliuuseqarlatalu.

Meeqqat inuuusuttullu sapaatip akunnerani aningaasarsifimmi aammaarlutik aqqusinninniissapput, angerlarsimaffinit allangorarfiusunit qimaasarput, unnuiffissaqarneq ajorput, illersuisunut asannittunut nerisassaqarliusunut siniffigisinnaasaminnullu uummatinut angerlarfissaqarneq ajorput. Inersimasunut toqqisisimasunut. Inersimasunut akisussaassuseqartunut. Ikiuisunut. Inigisaqassapput, sinissinnaassapput, asaneqassapput, misigissusaat paasineqarsinnaassapput nerisassaqlutillu. Ikiorneqassapput. Massakkut.

Meeqqat pisinnaatitaaffiinut sullissivimmut meeqqanillu illersuisunut quajanaq

Meeqqat illersuisuannut suliuinullu qasujaallutik meeqqat inuuusuttullu nunatsinni oqaluuseritimmagit quajanaq. Uummatip illersuisoraasi.

Nunatsinni assigiingitsuniittunut meeqqat pisinnaatitaaffiinik tapersuisunut allanullu meeqqanik inuuusuttunillu illersuisunut immikkut quajanaq. Siunissamut aqqtissiuisuvusi.

Anaanat, ataatat ilaqtariillu meeqqassinnik asannissinnaasut illersuisinnaasullu. Angajoqqaarsiat, pinartumik inissiiviusartut paaqqinnittarfinnilu aqutsisut sulisuulu. Meeqqat inuuusuttullu ullunniarni inuunerisa pitsaanerulersikkassiuk quajanaq.

politiinut, peqqinnissaqarfimmut, perorsaasunut, isumaginninnermi perorsaasunut, meeqqanik paaqqinninnermi ikiortinut, ilinniartitsisunut, ilinniagaqanngitsunut timersortartunut allanullu meerartatsinnik navianartumiittunik ajutooriaannaasunillu suliaqarassi ikuuttarassi sorsuutiginnikkassilu

qujanaq. Biilini, unnukkorsiornermi sunngiffimmilu meeqqat inuusuttullu navianartumiittut politikkikkuut inuiaqatigiittullu sooq sammissallugit pingaernerpaajunerannik oqaloqatigiinnikkut isumassarsiassinnut, siunnersuutissinnut sorsuutigininnissinnullu tamassinnut immikkut qujanaq. Aamma suliassaq pingaarutilik pillugu sorsuutiginippusi, suliaqarpusi.

Iliissinnut meeqqat sumiginnagaanatik, kinguaassiuititigut innarlerneqaratik nakuuserfigineqaratillu pisinnaatitaaffeqarneralersinniarlugit nammineq pillusi oqaluttuanik saqqummiussinnaagassi immikkut qujanaq. Uagullu politikerit naammattumik iliuuseqanngikaangatta akerliliisartut! Qujanaq!

Uanga nammineq inuunerma oqaluttuassartaat tamatigut ajornaatsuinnaanikuunngitsoq, børnehjemmimi, angajoqqaarsiani inissinneqarneq ilanngullugu, nammineq ilaqtuttama qaangiiniarnitsinnik oqaluttuassaq, tassani immitsinnut tikeqilluta asaqqilerlatalu, qujanera pimoorussinimmeeroq unneqarissumeerlunilu.

Inuit tamarmik inuunitsinni naapitagut tamarmik nakooqutigaat naggataatigut iluatsitsisanerat atugarliulerneralluunniit.

Sakkut uagut politikerisut innuttaasunut ajutooriaannarnut navianartumiittunullu atugassanngortitagut pitsaassusilimmik misiginnissuseqarlunilu ikorsiinissamut atugassanngortittarpagut. Tamanna pimooruttariaqarparput.

Ataatsimooraanni tamanna pitsaanerpaaajussaaq, ilisimasat ilisimatusarnerillu allaavigalugit misiginnissuseqarnermk kialaarnermillu ilallugit. Angusassalli anguneqarnissaannut piffissaq sivisussaaq.

Ajutooriaannaalluni peroriartorneq inersimasunik ajutooriaannarnik pilersitsisarpoq

Toqqisisimalluni meeraalluni peroriartorneq immikkut pisinnaatitaaffiunngilaq. Taamaaginnarporli. Meeqqat inuusuttullu tamarmik ilaqtariinni ajutoornermk oqaluttuassaqartuniittut, kingunerlutitsisut, sakkortuunik misigisaqartut PTSD-qartullu, aserorsimasut iluatsitsisinnissaat ajornanngilaq.

Ajornanngiinnanngilaq, aammali inuunerisa iluarsaannissaanik ikiornissaat, nutinnerillu seqernup qinngorfiuminartinnerugai oqaluttuutissalugit pingaaruteqarput.

Meeqqat Illersuisuat meeqqanillu sorsuutiginittut allat piviusunngortitseqataasarput. Uagutsinnut inersuarmi maani politikerinut pingaernerusumik suliassaqanngilaq, soorlu periarfissatta annertunerpaat qulakkeerinniffiginissaat; meeqqat taamaallillunilu uagut nammineq siunissarput.

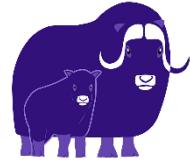
Siunissamik artornartorsiornermk, imminut toqunnermk, pinerlunnermk, atornerluinermik inuttulluunniit atukkanik ajortunik kingornussanik ingerlatseqqiinermik kinguneqartunik aaqqissuussamik sinaakkusiisinnaavugut. Imaluunniit ilinniagaqarluni, iluatsitsilluni, siumukarluni inuiaqatigiinni akisussaassuseqarluni inuuneqalersitsisinaasunik sapinngisamik amerlasuut katarsorlugit aaqqissuussamik sinaakkusiorsinnaavugut.

Ajornanngitsuararsuuvoq taamatullu ajornakusoortorujussuutigaluni.

Suliniutiginiakkagut meerartatta inuusuttortattalu ajutooriaannaat siunissaannik aalajangiisuussapput, suliniutiginiakkattalu qanoq sukkatigisumik sallerpaajutilernissaat meeqqat inuusuttullu ajutooriaannaat qanoq amerlatigisut annaanerannut aalajangiisuussapput.

Meeqqat ingerlaannaq tigussaasumik iliuuseqarfigissavagut

Siunnersuut pitsaasoq isumaqatigilluinnarparput. Kinaluunniit Meeqqat Illersuisuattut toqqarneqartoq annertoorujussuarmik pingaaruteqartumillu suliassaqarpoq.

Sulineq oqaluuserissallugit paqumigineqartunik atorunnaarsitsinermik, nipangiussinermik atorunnaarsitsinermik aamma meeqlanik inuuusuttunillu sukumiisumik suliaqarneq meeqqat illersuisuata taassumal uummaasa uummataasa tusintinngorlutik aserornerannik kinguneqarsinnaavoq.

Uagut inuiaqtigittut takunngisagut takusarpaat.

Meeqqat pisinnaatitaaffinut sullissivik oqartussallu allat meeqqat inuuusuttullu atuartut paaqqinnitarfinnittulluunniit tilluusaqartut, isaat tilluusallit, kinguaasiuutitigut nappaatillit, ilaat perlilersut, ipertuut, sinippiarsimannngitsut oqaluttuarisarpaat

Meeqqat – immaqa tunuarsimaarlutik – nakuusernermik innarliinermillu, inersimasunit kanngutsatsuliorfigineqarnermik oqaluttuartut. Aamma meeqqat tamakku pillugit oqaluttuanngitsut. Isertuussat taartut sunillu tamanik aseruisut oqaluttarisinnaasariaqarpaat taamaaliornissamillu periarfissaqartariaqarlutik.

Anaanap ataatallu pitsaanngitsut oqaluttuaralugit imalluunniit inersimasoq imminnut ajortumik iliuuseqartup innarliisulluunniit unnerluutigalugu aporfii naalliuutaasutt asseqanngitsut meeqqap qaluttuariniariaraalu iliuuseqarfingeqassaaq.

Meeraalluni oqarniarluni uagutsinnut paassisaaangitsumik nukinnik nassaartariaqarpoq.

Taamatut nukeqarneq inuiaqtigittut pimoorutissavarput pissutsillu taamaattut oqaluttuarineqartut sukkannerpaamik iliuuseqarfifalugit.

Maannakkutunngitsoq suliassanik sularinnitarneq sivisualaarluni, inersimasullu taamaattunik aamma oqaluttuartut, maannakkutunngitsoq kikkut tamaasa isumaannatsumik atugassaqartinnissaat, inissiiviugallartumi innarlerneqarfiusinnaangitsumi inississinnaanagit meeqqallu taakku pisariaqartitaannut aaqqiissutissanik nassaarsinnaanata. Periarfissat pissarsiarinissaannut sukkasuumik iliuuseqartariaqarpugut.

Inuit meeqlanik inuuusuttunillu suliaqartut atorneqarluarsinnaasunik innersuusseriaaseqartariaqarput- Meeqcanut inuuusuttunullu ajornartorsiortunut innersuussinissamut ikitsuararsuarnik periarfissaqarnerput nunami namminermi ajunaarnersuuvvoq. ALLANGORTITTARIAQARPAPPUT ALLANGORTISSALLUGULU.

Pinerluuteqartut ingerlaannaq iliuuseqarfifalugit – taakkununnga neqeroorutit

Meeqqat inersimasullu nalunaaruteqarsinnaanermut periarfissaqartillugit pinerluuteqartunut sakkortuumik iliuuseeqartariaqarpugut.

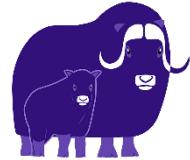
Aamma uumisaariniartut, malersuisut sakkortuumik iliuuseqarfifissavagut, ajortuliorfigineqartut isumannaatsumiinnissaat annertusassavarput, ingerlaannarlu imatut sakkortutigisumik nalunaaruteqarluta illersuineq sallitinneqalersillugu tullullugulu sulinialerluta.

Innarliisunik nakuusertunillu katsorsaanissamut pinaveersaartitsinissamulluunniit periarfissat pisariaqartinneqartorujussuupput, uanilu politikkikkut aamma iliuuseqarsinnaavugut.

Tuluit Nunaanni kinguaassiuutitigut innarleeriaannaat innarliinissartik isumaliutigiguniku atorsinnaasaannik siunnersuiveqarpoq. Kinguaassiuutitigut innarliisut innarliinissaannik pinaveersaartitsinermi atorneqarsinnaasunik aamma pinaveersaartissinaanngisatta qanoq iliuuseqarfinginissaannik ilisimatusartoqarnikorujussuuvvoq

Suliaq tamanna aallarteriartigu.

Isumassarsiorfeqarneq aaqqiissutissanullu periutsit

SULEQATIGIITITSISUT
SAMARBIEDSPARTIET

kammattutigeqqissavarput maani nunatsinni ileqqoriliinnakkanik qaangiisut, ajortunik atugassagiarlukut peroriartornikut pitsaasumik qaangiisut aamma ilisimatusarfigissagigut.

Qanoq iliorpat?

Meerartagut inuusuttortagullu nukittuunngortinniarlugit, stressimik ajunaarnersuarmillu iliuuseqarfiginnitsilerniarlugit inuunerminnilu pitsaasunik imatut qulakkeerinnitsigisimanerat inuunerminni kingunerluutit qanoq qaangiisimanerannik ilisimasat qanoq atussavagut?

Inuit inuunerat aserorsimasoq qanoq ilivitsunngortissavarput peqqissuutilerlugillu??

Siornatigut oqaatiginikuara oqaatigeqqissallugulu:

Maani Kalaallit Nunaanni suleqatigiikkutta ineriertortitsisinnaavugut isumassarsiolatalu. Saqqummiininni uani killiliisariaqarpunga, ukuli oqaatigallassallugit:

Danmarkimi Janus-centret meeqlanik innarlilinissamik, meeqlanik inuusuttunillu innarlisunngoriaannaasunik pinaveersaartsivoq,

Norgemi, Sverigemi Danmarkimilu Nakuuserneq Pinnagu Allatut Iliuuseqarneq-mi nakuusertunut ajortumik iliuuseqartarnermik qaangiinissamik pisariaqartitsisunut sunniuteqartorujussuamik pilersaatuteqartoqarpoq aamma ilaqtariit nakuuserfiusartut allannguisinnaanerannut nakuusertarnerullu ingerlateqqinnginnissannut sunniuteqarluartunik periuseqartoqarpoq.

Red Barnet Danmark chatteredtarfeqarpoq, tassani innarlinerit pillugit ernummatit pillugit internetikkut nassitsisoqarsinnaalluni. Naalakkersuisut tamanna immaqa aallaavigisinnaavaat nittartakkamilu immikkoortumik pilersitsinnaallutik, chatteredfimmilu politiit sulanillu suliaqarnermut immikkoortut iliuuseqarsinaasut suleqatigiineqqarsinnaallutik.

Meeqlanik atornerluisartut internetikkut uukapaatitsiniartut piviusullu kiisalu digitalingorlugu attaveqarfinni ernumanartumik iliuuseqartut aamma meeqqat inuusuttullu taakkunani qanoq iliuuseqarnerannut qanoq iliornissamut piareersamaneq pillugit ilinniartitsineq pillugu qanga akuerineqartumik atuutilersinneqarnissaanilli maannakkumut suli takusaqarfiginngisannik saqqummiinikuuvunga.

Niviarsiaqqanik nukappiaqqanillu ajutooriaannarnik suliaqarneq misigissiutsit pillugit oqaluttuartarnermik suliaqarneq ilinniartitsinerlu, taperseroqatigiinneq peqataatitsillunilu ataatsimoorfimmik pilersitsineq pillugit amerlaqisunik atortoqarpoq, nunatsinni aamma nunani Nalagaaffeqatigiinnermi Nunanilu Avannarlerni suleqatigisatsinni.

Nunat inoqqaavisa oqallittarfiini meeqqat inuusuttullu ataatsimoorfiiunik paassisutissanik isumassarsiorfiusinnaasanillu amerlaqisunik pissarsisisoqarsinnaavoq kiisalu ileqqoriliinnakkanik qaangiisut ilisimasarpassui pissarsivigineqqarsinnaallutik.

Kisitsisit nikallornartut, kisiannili iliuuseqavinnissammut periarfissaqarneq

Ilaatigut tusartarpa meeqqat inuusuttullu taamatut amerlatigisut assigiiungitsunik ajortorsiuteqartut nikallornaqisoq taamaammallu neqerooruteqarnissaq ajornakusoorluni.

Tamanna illuatungaanut saatikkusuppara, oqarlungalu tamassuma uagutsinnut nukituunngortitsinissaanut imaannaanngitsunik periarfissaqarpugut.

Nunatsinni inuit amerlanngilagut, akerlianilli tamanna isumaqarpoq meeqlanut ataasiakkaanut immikkorluinnaq iliuuseqarnermi atorneqarsinnaasnik qanilluinnartunik aalajangersimasunik iliuusissatut pilersaarusiorsinnaasugt.

Taamaaliorusukkutta meeqqanut immikkuullarilluinnartunik pitsasunik atugassaqtitsisinnavugut pitsaalluinnartunillu immikkuualuttunngorlugit iliuuseqarsinnaalluta. Pisariaqaannarput piffissaqarusunnerput, nukissaqarnerput tamannalu pillugu ilisimasaqarnissarput. Pinaveersaartitsissaagut pitsangorsaallatalu. Ilaqtariinni, peqqinissaqarfimmi, ilinniatitsivinni il.il. Suna suliarissanerlugu eqqarsaasersorsinnaannginnerput isumaqanngilaq tamanna pisinnaanngitsoq.

Peqataatitsineq, allat misigissusaannik paasinnissinnaaneq, asanninnej pitsaassusilimmillu ikiuineq
Inuaqatigiinni inuit allat pitsaanerpaanik atugaqarnissaat tunngaviusumik kissaatigaarput. Inuaqatigiit, pingartumillu inuusuttut, tunngavisumik pitsasorpassuarnik siunertaqarput aammalu meerartatta inuusuttortatalu, pingartumik meerartagut inuusuttortagullu ajutooriaannaasut navianartumiittullu, atugaasa allanngortinnissaat tunngaviusumik kiisaatigilluinnarparut.
Tamanna aallaavigissavarput, innuuttaasullu ataqtiginnerannik pitsangorsaasunik sammisaqartitsilerluta ataatsimoornerporlu pitsangorsarlugu, avatangiisigut kusassarlugit meerartartinnik inuusuttatsinnillu tusarnaartitsilersinnaasunik. Taakku pitsaalluinnartunik siunnersutissaqarput.

Nakuussuseq sunaanersoq inuaqatigittut nassuaasersoqqissavarput.

Oqaloqatigiinnerit, eqqissilluni aaqqiagiinngissutinik aaqqiisinjaaneq pitsangorsassavagut.

Nakuussuseq tassaavoq isumatusaarneq, allat misigissusaannik paasinnissinnaaneq, peqataatitsineq ataatimoorneq..

Nakuussuseq tassaavoq peqqinnartunik ataatsimooqateqarfeqarniarneq, qinngasaarinernik akuersinnginneq, siaassutsinik nikanarsaalluni oqaaseqarnernik akuersinnginneq, suaassuseqatiminnik atoqateqartartunik akuersinnginnernik akuersinnginneq pingartumillu nakuusernernik, innarliinernik nalunaaruteqartarneq aamma eqqortumik ikiorneqarnani pitsasumik inuuneqarnissap ajornakusoorsinnaanera nalinginnaasuusoq.

Nakuussuseq aamma tassaavoq asersuutigalugu angerlarsimaffeqanngitsut, imerajuttut, meeqqat inuusuttullu ajorteriaannaat, inuaqatigiinni innuttaasut navianartumiittut annertunerpaamik periarfissarigut, atugarissaarnerup, suliffeqarnerup siunissamilu inuunnernik pitsaassusaata pitsangortinnissaat. Eqqortumik pitsaassusilimmik ikiorneqarunik. Amerlanerpaat tamakku qaangerneqarsinnaasut ilisimaneq ajorpaat. Qaangerneqarsinnaappulli.

Inuuneq aamma innuttaasut ajorteriaannaas pitsaanerulersissinnaavaat, meeqqat inuusuttullu ajorteriaannaat ullumikkut misigisartagaat aammalumi takorloorsinnaasaat.

Meeqqat inuusuttullu inunngornissamik qinnuiginninnikuunngillat, amerlasoorpassuilli peroriartornerminni sakkortuunik atugassaqarsimagunik inuusuttutut inersimasutulluunniit imminut toqottarput. Qaammarsaaneq, ilinniagaqarneq ilaqtariinnilu perorsarsimaneq eqqarsaatigalugit piffissaq suli sivisussaaq.

Sakkortuunik atugaqarsimalluni peroriartorsimaneq ajunngilaq, ilumi qernertoqarnera aliasunnerlu ajunngillat. Pissutsit nalinginnaasuunngitsut qisuarlarfigissallugit ajunngilaq, nuannaannginnej ajunngilaq. Ikiortissarsiunnginneq ajorpoq, ikiortissaasuannej ajorpoq.

Ingerlaniaannartoqarsinnaagaluartoq ingerlaniaannartoqassanngilaq.

Politikkiklut pissaaneq atussavarput suliaqalerlatalu. Tunnulissuaq qanoq nerineqartarpa.

Oqummiuteqattaartarlugu, suliassaq annertugineqarsinnaavoq aaqqiivigineqassaarli.

Kinaluunniit kisimiinngilaq, ataatsimoorutta angusaqarnerussaagut

Innutasut uagullu inuttut nammineq akisussaaneq suna ilimagisinnaagunarpalput?

Angajoqqaat suliassamik suliarinnissinnaangitsut nammineersinnaanerat ilimagisinnaanngilarput.

Aamma kikkut tamarmik taamaaliorusunnissaat ilimagisinnangilarput.

Imaasinnaavoq imatut ajoqusersimatigisut kivitsisinnaanik imaluunniit pissutsit imatut ajortigisuni inuusut namminneq kivitsisinnaanatik, aamma pilersaarutinik ingerlatsinernillu angajoqqaat ajornartorsiutaannik aalajangersimasunik suliniuteqarnissaq naggataatigullu pisariaqassappat meeqqat inissinneqarnissaat aalluttariaqparpagut. Taamaaliornikkut tarnikkut inuunerat siunissaallu annaatissavagut.

Tassunga peqatigitillugu inuiaqatigiittut allat uagullu avatangiisittalu peqqinnartunik ileqquoqarnissaat sungiuttariaqparpalput.

Uagut inersimasut maligassiilluartussaavugut.

Pitsaasunik eqqarsariaqartat, Meeqqat Inuuusuttullu pillugit sammisaq katersuuffigisigu, nassuerutigalugulu siunissami kinguaariit pitsaanerusunik atugassaqartinnilugit ikiuisinnaasut TAMAASA atorfissaqartikkigut

Inersuarmilu maani oqaluinnassanngilagut, aamma avatitsinni inuussaagut. Suliamut aningaasanik, piffissamik, isumalluutinik atugassiissaagut neriuuteqartitsillatalu.

Meeqqat inuusuttullu navianartumiittut, meeqqat inuusuttullu innarlerneqartut, kinguaassiuutitigut innarliinerit, sumiginnaanerit atugarissaannginnerlu ANNIKILLISSAVAGUT.

Siunissaannut uagut maani Inersuarmiittut aamma inuiaqatigiinni inuit pitsaasut tamarmik ataatsimoortut, piumassutsiminnik sulisut, angajoqqaarsiat, ilaqtariinnik ajornartorsiortunik ikiuisut ullut tamaasa makittartut, suliartortartut ilaqtariinnut, meeqqanut inuusuttunullu nammineersinnaanngitsunut ikiorneqarnissamillu pisariaqartitsisunut iliuuseqartartut apeqquaavugut.

Meeqqat Illersuisuannut sulisunullu nalitoqisunut tamatigut peqatigiilluinnartunut qujanaq.

Suliaqqaasi neriuuppungalu Innarluutillit Illersuisuat assinginik atugassaqalissasoq.

Taamaammat naggiullugu Naalakkersuisut apererusuppakka Innarluutillit Illersuisuata sulinera assinganik nalileroqqissanersoq ilimagineqarsoq?

Taamatut oqaaseqarlunga siunnersuutip uuma akuerineqarnissaa inassuteqaatigaara.

Meeqqat inuusuttullu, meeqqat inuusuttullu ajutooriaannaat navianartumiittullu pillugit sammisaq nalitsinni sammisaq pingarnerpaajussaaq.